

MR 23

VIDMYR I BYKLE, AUST-AGDER

UTTALELSE OM VERNEALTERNATIVER

AV ASBJØRN MOEN

DKNVS, MUSEET, BOTANISK AVDELING, 7000 TRONDHEIM

9. NOVEMBER 1977

I. BAKGRUNN

Vidmyr ble vurdert m.h.p. verneverdi ved mine myrundersøkelser i 1971, og Vidmyr ble funnet å være særlig verneverdig, jfr. "Landsplan for myrreservater i Norge" (Norsk geogr. Tidsskr. 27, 1973) og "Myrer med særlig høg verneverdi i Agderfylkene" (K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Bot. avd. 1974). I brev av 31.10.-74 ba Miljøverndepartementet meg vurdere vernealternativer til Vidmyr foreslått av Aust-Agder landbrukselskap i brev av 17.10.-74. Sommeren 1977 fikk jeg anledning til å oppsøke Bykle i forbindelse med myrundersøkelser i Rogaland og Telemark. Dette skjedde sammen med min assistent Jan Erik Kofoed den 9.7. Vi hadde da også samtaler med Ola og Olav Breivegen. Førstnevnte er oppnevnt av A-A landbrukselskap som kontaktmann. Breivegen var også med en liten tur ut på Vidmyr. For beskrivelse av Vidmyr henvises til "Myrer med særlig høg verneverdi i Agder".

II. VURDERING AV VERNEALTERNATIVER FRA KART OG FLYFOTO

Det følgende er en vurdering av de vernealternativer Aust-Agder landbrukselskap foreslo i brev av 17.10.-74.

Mine vurderinger bygger på studier av kart (M 711, kbl. 1414 II og III) og flybilder. Flybildene er utlånt av NGO og tilhører AMS-dekningen.

Landbruksseksjonen har grovt lokalisert de fire områdene. Denne lokalisering er ordrett nyttet som overskrift for hvert område i beskrivelsen nedenfor. Ola Breivegen var behjelpeelig med mer eksakt lokalisering av vernealternativene. Han påpekta område 3 som sitt forslag til alternativt verneområde. Jeg har tatt med referanse til UTM-systemet for at de områdene som er vurdert klart kan lokaliseres.

1. MYREKVÆVEN. Ligger i dalføret inn for Mjåvatn

UTM : MM 04-05,11-12 Kbl. (M 711) : 1414 III
Høgde o.h. : 890-930 m Flyb. AMS 26 6599,6600

Kart- og flybildestudiene viser at dette området har lite myr og ingen større sammenhengende myrområder slik som Vidmyr. De største myrene er mindre enn 50 da! Likhetstrekkene mellom dette området og Vidmyr er små.

2. VÆRINGSDALEN. Myrområder inn for Breive

UTM : LL 96-99,06-08 Kbl. (M 711) : 1414 III
MM 00-02,06-08
Høgde o.h. : 920-1100 m Flyb. AMS 26 6598-99

Kart- og flybildestudier viser at området består av en veksling mellom myr og bjørkeskog. Skoggrensa ligger over 1.000 m o.h. og området grenser mot bratte sør vendte skrenter mot Vegene. Den største myra utgjør knapt 300 da og ligger ca. 1.000 m o.h. I dalbunnen er myrene vesentlig mindre. Området har et variert utvalg av myrtyper i høgdenivå varierende fra 920-1100 m o.h.

Det er mulig at området er interessant i annen vernesammenheng, men ikke som eksempel på et større bakkemyr/strengmyrkopleks for denne del av landet. Til det er myrene alt for små, og de mangler vesentlige trekk som gjør Vidmyr særlig verneverdig.

3. MYRER I NORDHELLET AV GALTEN

UTM : MM 9-14,05-10 Kbl. (M 711) : 1414 II
Høgde o.h. : 860-1100 m Flyb. AMS 26 6601-02

Dette gjelder områdene på østsida av Otra-Lislevatn, og omfatter Lundane (se lnh. 28) (lok. 27) Breivassflotti myrene omkring Lislefløddnuten og Galteflotti.

Dette er store myrområder som veksler med fastmarkspartier. Særlig ved Lundane fins store sammenhengende myrarealer. Nederst dominerer flatmyrer, mens bakkemyrene dominerer i hellingene omkring vegen og i områder ø for vegen. Breivassflotti har også en veksling mellom flatmyr og bakkemyr. Oppover mot Galten er det mest bakkemyr. Galteflotti ligger ca. 1.100 m o.h. og består hovedsakelig av flate og svakt hellende fjellmyrer.

Dette området har et stort spekter av myrtyper fra både subalpin og alpin region.

Av de fire foreslalte vernealternativene til Vidmyr er dette klart det mest relevante. Flere lokaliteter innen dette området er derfor oppsøkt både i 1971 og 1977 (se nedenfor).

4. MYRER I KALDSDALEN VEST FOR BREIVATN

UTM : MM 09-10,10-11 Kbl. (M 711) : 1414 II og III

MM 06-07,12-13

Høgde o.h. : 900-980 m Flyb. 348 435

Jeg går ut fra at forslaget går på området mellom Breidvatn og Kaldsvatn. Her er det et myrrikt område omkring Fisketjørnuten der de største myrene dekker omkring 300 da. Området består av omtrent like store arealer av skog og myr, og dessuten fins en del tjern. Det mangler større bakkemyrer og strengmyrer av den type som dominerer på Vidmyr, og området er ikke aktuelt som vernealternativ til Vidmyr.

Omkring Øvre Kaldsvatn og vestover i Kaldsånidalen fins noen småmyrer (godt under 50 da) i veksling med bjørkeskog. Myrene i dette området har små felles trekk med myrtypene som gjør Vidmyr særlig verneverdi.

III. VURDERING AV MYRENE VED LUNDANE-BREIVASSFLOTTI-OMRÅDET PÅ GRUNNLAG AV BEFARINGER

Som nevnt ovenfor viser kart- og flybildestudiene at av de fire foreslalte vernealternativene representerer myrene på østsida av Otra-Lislevatn det mest relevante alternativ. Myrene på begge sider av bilvegen ved Lundane (opp til ca. 1.000 m o.h.) er befart. Det samme gjelder myrene på sørøstsida av vegen ved Breidvassflotti.

MYRTYPER (Hydromorfologi)

De nederste delene av området har store flatmyrer. Ellers fins små flatmyrer spredt over hele området. Bakkemyrer opptrer med sterkt varierende helling og eksposisjon, selv om nordhellende myrer er vanligst. Strengmyrer inngår sjeldent i området og dekker små arealer. Små partier med nedbørsmyr forekommer. V for vegen ved Lundane dekker myrene store sammenhengende arealer. Ø for vegen fins det bare unntaksvise sammenhengende arealer over 500 da. Myrene er som regel splittet opp av fastmarkskoller.

FLORA OG VEGETASJON

Fattigmyrer dominerer, men det fins også intermediær og rik myrvegetasjon. Området byr på et rikt spekter av myrvegetasjonstyper med en rik flora.

INNGREP

Riksvegen skjærer gjennom myrene i Lundane og deler området i to. Det går dessuten en bilveg østover fra Lundane til Galteflotti. En rekke hytteområder er anlagt i nærheten av riksvegen.

IV. KONKLUSJON. VERNEVURDERING

Av de fire områdene som Aust-Agder landbrukselskap har foreslått vurdert som vernealternativer til Vidmyr, er det området på østsida av Otra-Lislevatn, opp mot Galten, som er det mest relevante. Dette området har et rikt spekter av myrtypen med variert flora og vegetasjon. Det er foretatt for dårlig undersøkelse av myrvegetasjon og flora på Vidmyr og i områdene på østsida av elva til at disse aspekter alene kan gi sikkert grunnlag for å prioritere mellom områdene. Det må likevel nevnes at på Vidmyr finns fine elementer av ekstremrike bakemyrer med rikt innslag av kalkrevende låglandsarter (bl.a. breiull (*Eriophorum latifolium*)). Denne vegetasjonstype er ikke registrert andre steder enn i de lågereliggende, sør og sørøstvendte delene av Vidmyr. Plantesamfunn av nevnte type finns ved Lundebuteigen, men også lengre øst på Vidmyr.

Vidmyr har store sammenhengende arealer med myr. Topografien er jevn over store arealer, og dette gir grunnlag for utforming av velutvikla myrkompleks. Strengmyrkompleksene trenger store, jevne flater for å få typisk utforming. Denne myrkomplekstypen er også sterkt påvirkbar av endringer i de hydrologiske forhold.

De store myrflatene på Vidmyr domineres av strengmyrer med små nivå-forskjeller mellom strenger og flarker. Ofte er det overgangstyper mellom strengmyr og bakkemyr. Disse myrtypene dekker sammenhengende arealer på flere tusen dekar. Innen Lundane-området fins noen elementer av strengmyr, men disse er små og forekommer som isolerte elementer. Flatmyrer og bakkemyrer fins vanlig innen begge områdene.

Ved fredning av områder er det avgjørende at områdene har en beliggenhet og arrondering som sikrer de naturfreda arealene mot ytre påvirkninger fra de tilgrensende arealer. Vidmyr danner en naturlig enhet som vil kunne bestå selv om området forøvrig blir sterkt bebygd.

Vidmyr har ingen tekniske inngrep, mens områdene øst for elva er gjennom-skåret av veger.

Myrene øst for elva har verneverdi, og det vil være aktuelt å foreslå vern av et område dersom Vidmyr blir ødelagt. Men det er bare Vidmyr som er aktuell å foreslå tatt med i den internasjonale verneplanen.

Det fins ikke vernealternativ til Vidmyr som internasjonalt verneverdig myr fra denne del av landet.

Figur 1. Vidmyr fotografert mot vest fra Lundane. Hovdenuten svakt til venstre og Storenos midt i buldet. Lislevatn skimtes svakt til høgre.